

Голас Рацзімы

№ 33 (1295)

ЖНІВЕНЬ 1973 г.

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДААННЯ 18-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

ВАДА: БАГАЦЦЕ І КЛОПАТ

*Са школьных падручнікаў застаюцца ў памяці звесткі пра кру-
габарот вады ў прыродзе, пра яе надзвычай важную ролю ў іс-
каванні ўсяго жывога на зямлі. Больш за 70 працэнтаў паверх-
ні планеты пакрываюць моры і акіяны. Калі б такая колькасць
вады была размеркавана раўнамерна па Зямлі, то таўшчыня по-
крыва раўнялася б 2 700 метраў.*

*Прэснай вады на зямлі толькі два працэнты, але і яе дастат-
кова, каб забяспечыць поўнасю патрэбу 20 мільярдаў чалавек.
Аднак вады не хапае. Водныя праблемы абмяркоўваюцца ў прэ-
се, на міжнародных сімпозіумах і нарадах, распрацоўкай метадаў
вырашэння ўзніклых перад чалавецтвам задач заняты вучоныя.
Асобныя аспекты гэтай праблемы закрануў у гутарцы з нашым
карэспандэнтам Міхаіл МУРАШКА, дырэктар Цэнтральнага наву-
кова-даследчага інстытута комплекснага выкарыстання водных
рэсурсаў Міністэрства меліярацыі і воднай гаспадаркі СССР.*

— Міхаіл Рыгоравіч, перш
чым перайсці да непасрэдна
звязаных з нашай тэмай пытанняў,
хацелася б удакладніць,
чаму ўсесаюзны інстытут раз-
мешчан менавіта ў Мінску.

— Па-першае, таму, што на-
ша рэспубліка мае больш за
3 тысячы рэк і 10 тысяч азёр,
значныя запасы падземных вод.
На 100 квадратных кіламетраў
тэрыторыі ў Беларусі прыпадае
25 кіламетраў рачной сеткі, та-
ды як па краіне — усяго 14 кі-
ламетраў. Па-другое, у сістэме
Акадэміі навук БССР раней існа-
ваў інстытут, які займаўся
вывучэннем вод рэспублікі. Па
меры росту навуковага калек-
тыву і яго магчымасцей, у сув-
язі з абвастрэннем праблемы
водазабеспячэння ў сусветным
маштабе, інстытут пачаў зай-
мацца фундаментальнымі да-
следаваннямі найбольш рацыя-
нальнага выкарыстання водных
рэсурсаў у краіне. Так інстытут
стаў галаўным, усесаюзным.

— Якія асноўныя напрамкі
яго работы?

— Мы займаемся прагназіра-
ваннем развіцця воднай гаспа-
даркі ў краіне, складаем вода-
гаспадарчыя балансы, распра-
цоўваем метады эфектыўнага
выкарыстання водных рэсурсаў.
Вывучаем таксама праблемы,
звязаныя з рэжэннем і рэгуля-
ваннем вільгаці ў зонах забало-
чання. У нашай кампетэнцыі
пытанні воднага транспарту і
энергетыкі, рыбнай гаспадаркі
і адпачынку.

— Гэта ўсё выключна сама-
стойныя распрацоўкі?

— Не, мы працуем у цесным
кантакце з рознымі навуковымі
і практнымі ўстановамі краі-
ны. Напрыклад, пошукамі эфек-
тыўных метадаў аўтаматызацыі
кіравання водным рэжымам (аж
да ўвядзення ЭВМ на гідратэх-
нічных устаноўках) заняты 12
інстытутаў — кібернетыкі, гідра-
метэаралогіі і г. д. Наш інсты-
тут — вядучы. Першыя дослед-
ныя устаноўкі для аўтаматыч-
нага кіравання ў рачных басей-
нах будуць пабудаваны на
Дняпры і Сырдар'і.

— Фундаментальныя дасле-
даванні разлічаны на будучы-
ню, але ж інстытут працуе
больш як 10 гадоў і, пэўна, мае
ўжо выходы ў практыку!

— Зразумела. Шэраг нашых
прапаноў выкарыстаны пры
складанні народнагаспадарчых
планаў БССР і СССР, у некаль-
кіх рэспубліках праведзена экс-
перыментальная праверка адзі-

най сістэмы спажывання і скід-
вання вод. Вырашана ўкараніць
сістэму ўліку водакарыстання. У
адпаведнасці з нашымі навуко-
вымі абгрунтаваннямі будуюцца
Вілейска-Мінская водная сістэ-
ма.

— Мінным летам у Мінску
адбыўся арганізаваны ЮНЕСКО
сімпозіум па гідралогіі забало-
чаных зямель, на якім разгля-
даліся пытанні ўплыву меліяра-
цыі на навакольнае асяроддзе...

— Гэты сімпозіум — міжна-
роднае прызнанне дасягненняў
інстытута. Магу сказаць, што па
выніках нашых назіранняў і экс-
перыментаў у Беларусі, на Ук-
раіне, на Далёкім Усходзе пра-
вільна праведзеная, з рэгуля-
ваннем воднага рэжыму, мелія-
рацыя не мае адмоўнага ўздзе-
яння на прыроду і спрыяе гас-
падарчай дзейнасці. У нас няма
падстаў чакць парушэнняў вод-
нага балансу на вялікіх тэры-
торыях. Схема асваення Палес-
ся, напрыклад, прадугледжвае
стварэнне значнай колькасці
вздасховішчаў, сажалак, якія
дадуць магчымасць не толькі
падтрымліваць патрэбны рэжым
у меліярацыйных сістэмах, але і
ўзровень грунтавых вод.

— Папулярным стала цяпер
выказванне, што чалавецтву
пагражае не недахоп вады, а
нястача чыстай вады.

— Рост гарадоў і прамысло-
васці зрабілі праблему аховы
вод ад забруджвання адной з
першачарговых. У свеце цяпер
на ачышчальныя збудаванні і
пошукі найбольш эфектыўных
мер барацьбы з забруджвання-
мі трацяцца мільярдныя сумы.
Найбольш перспектыўны ме-
тад — перавод прадпрыемст-
ваў на замкнёны цыкл водака-
рыстання, гэта значыць такі,
каб вада ачышчалася і зноў
уклучалася ў вытворчы пра-
цэс, не трапляючы ў рэкі, азё-
ры ці ў падземныя гарызонты.
Гэта справа неадкладная, і мно-
гае робіцца ўжо сёння.

— Паколькі водныя прабле-
мы актуальныя для ўсіх краін,
варта чакаць актыўнага міжна-
роднага супрацоўніцтва ў гэтым
напрамку.

— Апошняе дзесяцігоддзе
якраз і характэрнае плённымі
кантактамі. На шматбаковай ас-
нове створан Камітэт па водных
праблемах Еўрапейскай Эканамі-
чнай Камісіі ААН, у рабоце
якога мне не раз даводзілася
прымаць удзел у якасці прад-

Вадасховішча «Волкавічы» ў ваколіцах Мінска.

Фота М. ХАДАСЕВІЧА.

[Заканчэнне на 2-й стар.]

і ўсе папярэднія планы развіцця народнай гаспадаркі, прадугледжвае павелічэнне асігнаванняў, непасрэдна звязаных з забеспячэннем інтэрэсаў маці і дзіцяці. Бо ў нашай краіне жанчына, якая рыхтуецца стаць або ўжо стала маці, атрымлівае мноства льгот і прывілей. У іх ліку і аплатны водпуск па цяжарнасці і родах, і гадавы дадатковы водпуск без забеспячэння з захаваннем месца работы і няспыннага працоўнага стажу, і розныя грашовыя дапамогі, аднаразовыя і штомесечныя дапамогі мнагadgetным маці, і бясплатныя пецыўкі ў санаторыі-прафілакторыі, і комплекс правіл, якія ахоўваюць працу цяжарных і кормячых, і многае іншае.

Аб большасці гэтых ільгот і прывілей жанчыны-маці ў капіталістычных дзяржавах не могуць і марыць. У нашай жа краіне такія даброты ўспрымаюцца як само сабой зразумелае. Між тым забеспячэнне гэтых ільгот і прывілей патрабуе велізарных дзяржаўных асігнаванняў, прыцягнення сродкаў прадпрыемстваў, прафсаюзаў, кааперацыі. У 1972 годзе, напрыклад, на дапамогі па цяжарнасці і родах, на прадметы догляду і карлення дзіцяці, дапамогі мнагadgetным і адзіночым маці выдаткавана паўтара мільярда рублёў.

Дзіцячыя сады і яслі — установы для нашай краіны прывычныя. У іх выхоўваецца дзесяць мільянаў дашкольнікаў. За ўтрыманне кожнага дзіцяці

ў садзе бацькі плацяць у год — 94 рублі, у яслях — 78 рублёў. Не трэба быць матэматыкам або эканамістам, каб слова «плацяць» у даным выпадку разумець як кампенсаванне затрат на ўтрыманне дзіцяці ў садзе або яслях. У сапраўднасці гэта каштуе ў некалькі разоў даражэй. Значную частку расходаў дзяржава ўзяла на сябе.

Вялікія расходы дзяржавы і на ўтрыманне агульнаадукацыйных школ і школ-інтэрнатаў. У 1972 годзе яны склалі 7232 мільёны рублёў! І да гэтай сумы нельга адносіцца без павагі. Тым больш, што яна пастаянна расце, павялічыўшыся за дзесяцігоддзе, пачынаючы з 1960 года, больш чым удвая. І самае галоўнае: гэта знаходзіць усеагульную падтрымку і адабрэнне. У нас нікому і ў галаву не прыйдзе «аблегчыць» бюджэт за кошт інтэрэсаў падростаючага пакалення, як гэта нярэдка робіцца ў капіталістычных дзяржавах. Такія дзеянні ў СССР былі б успрыняты, як ненармальныя.

Вітаючы з'яўленне 250-мільённага суайчынніка, нельга не сказаць добрага слова аб народнай ахове здароўя. І хоць Савецкі Саюз не належыць да ліку краін з высокай нараджальнасцю, тэмпы прыросту насельніцтва ў нас скромнымі не назавеш. Справа ў тым, што СССР належыць да ліку дзяржаў з самай нізкай смяротнасцю.

У дэвалюцыйнай Расіі

больш чым чвэрць усіх народжаных не дажывалі да года і амаль палавіна не дажывала да пяці гадоў. Цяжкія хваробы штогод забіралі мільёны людзей.

Голад і хваробы — ворагі, з якімі і Савецкая ўлада справілася не адразу. Толькі да дзесяцігоддзя Вялікага Кастрычніка ўдалося значна скараціць і захворванне і смяротнасць насельніцтва. Цяпер на 1000 жыхароў прыпадае 8,5 памёршых (у 1913 г. — 29,1). Такіх тэмпаў зніжэння смяротнасці не мела ніводная краіна свету. Сёння з горадскою можна заявіць, што сярэдняя працягласць жыцця чалавека ў нашай краіне дасягнула 70 гадоў! Гэты паказчык варта, бадай, параўнаць з дэвалюцыйным. Тады сярэдняя працягласць жыцця складала толькі 32 гады.

Савецкі Саюз — першая краіна, дзе медыцынская дапамога насельніцтву стала аказвацца бясплатна. Сёння больш чым чвэрць усіх урачоў свету — савецкія. Прыкладна 72 працэнты ўсіх нашых урачоў — жанчыны. Медыцына ў некаторым сэнсе стала найбольш «жаночай» спецыяльнасцю. Зрэшты, за апошнія гады жанчыны грунтоўна ўмацавалі свае пазіцыі ў народнай асвеце, у навуцы і навуковым абслугоўванні, у апаратах кіравання, сярод дэпутатаў Вярхоўнага Савета СССР іх больш чым 30 працэнтаў.

Такое «наступленне» жанчын зусім зразумелае і вытлу-

мачальнае. У ЦСУ СССР паведамлілі, што сярод занятых у народнай гаспадарцы спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі жанчыны складаюць 52 працэнты. Сярод работнікаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй жанчыны маюць прыкметную колькасную перавагу: іх 63 працэнты.

Раўнапраўе жанчыны ў палітычнай, культурнай і эканамічнай галінах, павелічэнне іх занятасці ў гэтай ступені і адбіліся на зніжэнні нараджальнасці. На гэты працэс зрабіла ўплыў індустрыялізацыя краіны, якая выклікала больш або менш значную міграцыю і рост колькасці гарадскога насельніцтва за кошт сельскага. Дарэчы, у краіне за гады Савецкай улады ўтворана больш чым 1000 гарадоў. Адзінаццаць гарадоў сталі своеасаблівымі мільянерамі: колькасць іх жыхароў перавысіла 1 000 000.

Савецкі Саюз — трэцяя ў свеце краіна па колькасці насельніцтва, наступная за намі — ЗША. Прывітаўшы з'яўленне 200-мільённага грамадзяніна ЗША, некаторага дзяржаўнага дзеяча гэтай багатай, з велізарным эканамічным патэнцыялам краіны ўсё ж задумаўся: маўляў, ці не трэба абвясціць сям'ю з двума дзецьмі ідэалам амерыканскага грамадства? Адкрыта занепакоены ростам насельніцтва ў Індыі і шэрагу іншых краін. У СССР такой праблемы няма. Цікавыя ў гэтых адносінах

такія даныя. Спажыванне малака і малочных прадуктаў на душу насельніцтва ў 1972 годзе ў параўнанні з 1950 (у гэтым выпадку няма сэнсу звартацца да дэвалюцыйных часоў) павялічылася ў 1,7 раза, мяса і мясапрадуктаў — у 2, гародніны і бахчавых — у 1,6, фруктаў — у 3,3, рыбы і рыбапрадуктаў — у 2,2 раза. А вось спажыванне бульбы і хлебных прадуктаў у гэты перыяд скарацілася. Такая заканамернасць: па меры росту матэрыяльнага дастатку людзей расце і попыт на больш дарагія прадукты харчавання.

У заключэнне яшчэ адзін невялікі экскурс у мінулае — к канцу 1930 года. Тады ў нашай краіне было ліквідавана беспрацоўе. Гэта бедства, ад якога цягёр пакутуюць мільёны працоўных у капіталістычных краінах, грамадзянам СССР не пагражае. Занятасць насельніцтва ў народнай гаспадарцы паводле даных перапісу 1970 года, у нас пастаянна расце і дасягнула 92,4 працэнта. У многіх раёнах працоўныя рэсурсы вычарпаны поўнасцю, а аб'явы «Патрабуюцца...», «На работу запрашаюцца» не сыходзяць з апошніх старонак мясцовых газет, афішных шчытоў, працягваюць гучаць у мясцовых радыёперадачах.

Такім чынам, нас — 250 мільянаў! Гэта было ўчора. Сёння грамадзян стала ўжо больш. Мы рады кожнаму з іх.

У. БЯЛЯЕ, аглядалнік ТАСС.

НА ШЛЯХУ ДА МАРСА ДЗВЕ НОВЫЯ СТАНЦЫ

У адпаведнасці з праграмай даследавання касмічнай прэсторыі і планет Сонечнай сістэмы 5 жніўня 1973 года ў 20 гадзін 46 мінут па маскоўскаму часу ў Савецкім Саюзе ажыццёўлены запуск аўтаматычнай міжпланетнай станцыі «Марс-6».

Асноўнай мэтай запуску з'яўляецца даследаванне планеты Марс і акружаючай яе прэсторыі, а таксама характарыстык міжпланетнага асяроддзя.

На борце станцыі «Марс-6», акрамя савецкай навуковай апаратуры, устаноўлены прыборы, выраблены спецыялістамі Францыі і прызначаны для правядзення сумесных савецка-французскіх эксперыментаў па даследаванні радыёвыпраменьвання Сонца ў метровым дыяпазоне хваляў і вывучэння характарыстык сонечнай плазмы і касмічных прамяняў.

У адпаведнасці з задачамі эксперыментаў, «Марс-6» некалькі адрозніваецца па канструкцыі ад аўтаматычных станцый, запушчаных да планеты ў ліпені гэтага года. Прадугледжана, што частку навуковых даследаванняў «Марс-6» можа выконваць з выкарыстаннем апаратуры станцыі «Марс-4».

Параметры траекторыі станцыі «Марс-6» блізкія да разліковых. У першай палавіне сакавіка наступнага года яна дасягне вэколіц планеты Марс.

30 ліпеня і 3 жніўня 1973 года былі праведзены карэкцыйныя траекторыі руху станцый «Марс-4» і «Марс-5». Паводле даных балістычных вымярэнняў, карэкцыі прайшлі паспяхова.

Кіраванне палётам міжпланетных станцый ажыццяўляецца з Цэнтра далёкай касмічнай сувязі з дапамогай сродкаў камандна-вымяральных комплексаў, размешчаных у розных раёнах Савецкага Саюза.

У перыяд палёту станцый па прамежкавай арбіце штучнага спадарожніка Зямлі ў рабоце комплексу прымалі ўдзел навуковед-даследчыя судны Акадэміі навук СССР «Акадзік Сяргей Каралёў», «Бежыца», «Маржовец» і «Рытна», якія знаходзяцца ў акваторыі Атлантычнага акіяна.

Інфармацыя, якая прымалася суднамі з борта аўтаматычных станцый, перадавалася на тэрыторыю Савецкага Саюза праз спадарожнікі сувязі «Маланка-1».

Каардынацыйна-вылічальны цэнтр і інстытуты Акадэміі навук СССР вядуць апрацоўку паступаючай інфармацыі.

9 жніўня 1973 года ў 20 гадзін па маскоўскаму часу, у адпаведнасці з праграмай даследавання касмічнай прэсторыі і планет Сонечнай сістэмы, у Савецкім Саюзе ажыццёўлены запуск аўтаматычнай міжпланетнай станцыі «Марс-7».

Станцыя «Марс-7» па канструкцыі і прызначэнню аналагічная станцыі «Марс-6».

У сярэдзіне сакавіка 1974 года «Марс-7» дасягне наваколля планеты Марс.

Палёт міжпланетных станцый праходзіць у адпаведнасці з намечанай праграмай. Паводле даных тэлеметрычнай інфармацыі, іх бартавыя сістэмы і навуковая апаратура функцыянуюць нармальна.

Палёт гэтых касмічных станцый накіраваны на атрыманне больш поўных даных аб планеце Марс і прэсторыі, якая яе акружае.

БЛАКІТНАЕ ПАЛІВА — ХЛЕБОРОБАМ

Сёння ўжо немагчыма ўявіць сялянскі побыт без блакітнага паліва — газу. Горачкае будаўніча-мантажнае ўпраўленне газіфікацыі ўстанавіла ў дамах хлебарабаў раёна больш за 2 000 газавых пліт. Поўнасцю газіфікаваны населеныя пункты, якія ўваходзяць у саўгасы імя Леніна, «Дрыбінскі», калга-

сы «Прагрэс» і імя Максіма Горкага. Цяпер блакітным палівам у раёне карыстаюцца 6 250 сям'яў калгаснікаў і рабочых саўгасаў.

Па генеральнаму плану развіцця сельскай гаспадаркі да канца бягучага года мяркуецца поўнасцю газіфікаваць сельскія населеныя пункты раёна.

М. ШМАТАУ.

Чэрвень, ліпень і жнівень — пара летніх водпускаяў. Пусцеюць паркі, менш людзей на залітых сонцам гарадскіх вуліцах. Тысячы мінчан цэлымі сям'ямі выязджаюць у гэты час на курорты Чарнамор'я, на Каўказ, у Крым, Закарпацце. Ну, а як жа праводзяць свае выхадныя дні тыя гараджане, для якіх водпуск яшчэ не наступіў!

Самае любімае месца адпачынку жыхароў беларускай сталіцы — Мінскае мора. Яно адначасова самае абжытае і камфартабельнае. Гандлёвыя арганізацыі забяспечваюць адпачываючых харчаваннем, напіткамі. На берэзе працуюць пункты пракату лодак. Неўзабаве геаграфія адпачынку мінчан значна расшырыцца. Праекціроўшыкі і будаўнікі працуюць над стварэннем «блакітнага кольца» і шырокай зялёнай зоны адпачынку вакол сталіцы.

НА ЗДЫМКАХ: 1. Суботнім ранкам да перона вакзала спяшаюцца мінчане. 2. У палатачным гарадку. 3. Электрычка спынілася ля Мінскага мора. 4. На адным з пляжаў Заслаўскага вадаховішча.

КРЫЖОВКА — ЭТО ЗЕМЛЯ ОТЦОВ

В БЕЛОРУССИИ В ПРОШЛОМ МЕСЯЦЕ ГОСТИЛИ ДЕТИ НАШИХ СООТЕЧЕСТВЕННИКОВ ИЗ АВСТРИИ, БЕЛЬГИИ, ФРАНЦИИ И ФРГ. ДВА ДНЯ ОНИ ПРОВЕЛИ В БРЕСТЕ, ПОБЫВАЛИ НА ЭКСКУРСИИ В КРЕПОСТИ-ГЕРОЕ, В БЕЛОВЕЖСКОЙ ПУЩЕ. АВТОБУСОМ ПРИЕХАЛИ В КРЫЖОВКУ, В ПИОНЕРСКИЙ ЛАГЕРЬ НЕДАЛЕКО ОТ МИНСКА. СЕГОДНЯ МЫ ПРЕДЛАГАЕМ ВНИМАНИЮ ЧИТАТЕЛЕЙ РАССКАЗ О ВСТРЕЧАХ С ДЕТЬМИ И РАЗДУМЬЯ, НАВЕЯННЫЕ ЭТИМИ ВСТРЕЧАМИ, НАКОНЕЦ ВОСПОМИНАНИЯ САМИХ РЕБЯТ ОБ ОТДЫХЕ НА ЗЕМЛЕ ИХ ОТЦОВ И МАТЕРЕЙ.

МОЙ ДОМ ЗДЕСЬ

АВТОБУС, который привез детей из Бреста в Крыжовку, сразу окружили пионеры. Запрокинув голову, чтоб лучше видеть собеседника, самый маленький из гостей одиннадцатилетний Алеша Гаер завязывал свое первое знакомство.

— Ты кто, русский?—спрашивал он у Илюши Эльберта.

— Ага.

— И я тоже русский. Ты из Советского Союза?—не унимался Алеша и, получив утвердительный ответ, снова повторил:—И я тоже.

Алеша родился и живет в Федеративной Республике Германии. Его отец немец, мать родом из Ленинграда. Сейчас Галина Гаер—доцент русской словесности Франкфуртского университета. С дочерью Петрушей и сыном Алешей часто бывает на Родине. Мальчик учится в немецкой школе, его окружает совсем другая, не похожая на нашу жизнь, и все же он считает себя русским, а Советский Союз—своей Родиной.

«А я не знаю, где моя Родина»,—эти грустные слова я услышала от Маши Апрелевой. Дедушка с бабушкой приехали во Францию после революции. Русским был Машин отец, мать тоже русская. А Маша говорит: «Франция—это не мой дом! Мне много известно о России, язык ваш я знаю, так же, как французский. Чувствую себя здесь хорошо. Когда иду по улицам, они кажутся мне знакомыми. Я понимаю все, что говорится и делается вокруг меня. Очень хочу приехать еще. Но могу ли я эту, пока еще не очень знакомую мне страну, назвать Родиной?»

Вопрос о том, какую страну считать Родиной тем детям и ставшим уже взрослыми людям, чьи отцы и матери русские, украинцы, белорусы, а сами родились в Соединенных Штатах Америки или Канаде, в Бельгии или Франции, в Аргентине или Австралии, очень трудный и порой мучительный. Иногда нужны долгие годы раздумий, сопоставлений, визиты и встречи, сложные душевные переживания и открытия, чтобы сделать, наконец, выбор. А разве менее важно и то, насколько прочные узы связывают родителей с землей, которая дала им жизнь, насколько крепка память о языке, обычаях, традициях этой земли, насколько сильна любовь к Родине, которую отцы сумели передать своим детям.

...Фамилию Гонори хорошо знают в Крыжовке. Несколько лет тому назад здесь отдыхал Миша Гонори, в прошлом году увез теплые воспоминания о лагере его брат Саша, этим летом нашей гостьей была Наташа Гонори. «Очень обаятельная, никогда не унывающая дивчина»,—говорили про нее в лагере. «Дивчина» в самые торжественные дни надевала белую расшитую красными узорами украинскую блузку, стянутую у ворота крученой тонкой тесемочкой, и круглые большие красные бусы.

Наташе двадцать лет. В лагере она была уже не среди ребят, она была старшей, сопро-

вождала их, заботилась о них, опекала. И в то же время пела с ними и играла на гитаре. Люди улыбались, когда это был задорный цыганский напев, становились серьезными, когда звучали мужественные песни Бертольта Брехта или испанская «Бандьера rossa». Девушка могла играть долго, никогда не отказывалась выступить в концертах, и делала это охотно.

Наташа Гонори—член организации «Социалистическая немецкая рабочая молодежь», работает в отделе культуры этой организации. Группа, в которой она выступает с концертами, бывает в разных городах страны. Их песни, а иногда и рассказы о нашей стране слушает рабочая молодежь Германии.

Сама же Наташа впервые о Советском Союзе услышала от матери-украинки, вывезенной немцами в годы оккупации (отец ее—поляк). Детям всегда были близкими славянская культура, литература, история. Дома отмечались все народные и советские революционные праздники. На Первое мая и ноябрьские торжества по телевизору смотрели парад из ГДР, по русскому обычаю украшали елку перед рождеством разрешались всем детям. В клубе патриотического общества соотечественников «Дружба», где работает Наташина мама, по праздникам собирается особенно много народа. Среди них и дети Гонори. «Я всегда гордилась тем, что я русская,

но по-настоящему начала понимать это после первого приезда в Советский Союз. Это была встреча с Артеком и Юрием Гагариным, встреча с Москвой и Лениным».

Девочки увидели первого в мире космонавта на берегу моря. Увидели и не узнали. «Впервые, он был не совсем такой, как на photographиях, а вторых, мы не могли предположить, что такой удивительный человек просто, без охраны, рассказывает по пляжу». Юрий Гагарин сам подошел к ним, познакомился, а потом они все вместе отправились в лагерь. «Мы были такие гордые, а в лагере все нам завидовали».

В конце смены ребят из Артека повезли в Москву. «В длинной очереди мы стояли у Мавзолея Владимира Ильича Ленина. Эта встреча потрясла меня. Я сама себе стала казаться значительной, в мою жизнь вошло что-то очень большое и важное».

Уезжать из Советского Союза было ужасно. Я поняла, что в Германии всегда была и буду чужой».

Два года спустя Наташа с мамой и Сашей приехала в Павлоград, потом жила в колхозе у маминих родственников. «Вначале ко мне относились чересчур серьезно, думали, «приехала дама с Запада», но мне так нравилось бегать босиком, купаться в реке, ходить в лес за грибами и ягодами, пить только что процеженное парное молоко, что меня скоро признали своей».

В 1970 году Наташа побывала в Советском Союзе с группой молодежи. В турне входило посещение Москвы, Ленинграда, Киева, Ульяновска. Это была встреча с сокровищами Эрмитажа и Третьяковской галереи, это было знакомство с нашей культурой и историей.

Наташа ГОНОРИ.

«Только в прошлом году, когда я ехала в Донецк, город, где прошло детство моей матери, она рассказала мне, как фашисты угоняли ее в рабство, как оборвалось и в горе окаменело сердце, когда поезд пересек советскую границу».

А вот я выглядываю из окна вагона и уже издали вижу пограничный столб. На нем буквы—СССР. Меня переполняет счастье. Вновь я в стране, где чувствую себя легко и свободно».

Об этой поездке Наташа рассказывает как-то очень бережно. Все, что она увидела и пережила в Донецке, стало уже и ее жизнью, ее воспоминаниями. Улица, по которой мама ходила в школу, школа. А если войти, может быть, отыщешь и парту, за которой она сидела. Деревья вокруг школы стали большими, а тогда их только посадили. Вот лишь дуба во дворе, где жила мамина семья, больше нет...

Нужен был Наташе и этот, последний ее приезд в нашу страну. Он помог ей нанести последние штрихи, отшлифовать все то, что знала она раньше о Советском Союзе.

«Здесь моя Родина, здесь мой дом, здесь моя жизнь. Теперь я знаю это окончательно».

Диана ЧЕРКАСОВА.

В пионерской комнате лагеря. Крайний слева—Алеша ГАЕР.

Скорбная земля Хатыни.

ПРИВІТАННЕ ЗЕМЛЯКІ

ПРИВІТАННЕ ПАЭТЭСЕ

Калі я быў на Радзіме, то напісаў пісьмо Канстанцыі Буйло. Яна мне хутка адпісала. Ёсць радкі з гэтага пісьма: «Рада, што вам на Радзіме падабаецца. Наша Беларусь не знае з жыцця і душы землякоў, дзе б яны ні жылі і як бы ім ні жылося. Знадта яна харошая, занадта добры яе працавіты

«Голас Радзімы»

№ 33 [1295]

народ, занадта прыгожая яе прырода. Я ўжо прырасла душой да Масквы, а ўсё ж часта сэрца рвецца туды, да нашых пагоркаў, гаёў, бароў-лясоў і нашых рахманых людзей».

І вось сустрэкаю ў «Голасе Радзімы» за чэрвень 1973 года (№ 24) вялікі, на ўсю старонку, артыкул маёй любімай паэтэсы. Цудоўны артыкул, у якім Канстанцыя Буйло так прыгожа расказала чытачам аб сабе, аб розных перажываннях у сваім жыцці!

Канчае Канстанцыя Буйло свой артыкул заявай, што гэта няпраўда, хлусня, якую распаўсюджваюць нашы ворагі за граніцай, быццам ёй забараняюць жыць і працаваць у Мінску. «Я мела, — кажа яна, — сур'ёзныя прашановы ўрада і Саюза пісь-

меннікаў БССР пераехаць у Мінск. Чаму я гэтага не зрабіла — я расказала вышэй. Мяне, як родная маці, прытуліла Масква. Але Беларусь я помню, Беларусь люблю, Беларусь бачу я ва чыма душы — адноўленую, свабодную, шчаслівую, з яе акрыленым народам, які заваяваў сабе свабоду ў час Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, адстаю яе з дапамогай братніх народаў Савецкай дзяржавы».

Помню, і ў другім пісьме да мяне, калі я быў на Радзіме, паэтэса выказвала гэткія ж думкі. Я цалкам згодзен з ёю. Няхай жыве яшчэ доўгія гады і піша свае цудоўныя вершы мая любімая паэтэса.

Іван ТАРАСЕВІЧ, святшчэнік.

ЗША.

ВЕРЮ В ТОРЖЕСТВО РАЗУМА

В наше время любой здравомыслящий человек понимает, что визит Л. Брежнев в Соединенные Штаты Америки и его встреча с президентом Р. Никсоном служат благородной и гуманной цели — мирному сотрудничеству между народами и установлению прочного мира во всем мире.

Я лично уверен, что встреча лидеров двух великих держав имеет огромное историческое значение не только для народов США и СССР, но также и для всего

человечества, ибо в ходе этих бесед обсуждался самый главный вопрос, который со времени окончания второй мировой войны беспокоит нашу планету, а именно: быть или не быть новой мировой войне. Люди понимают всю опасность ядерной катастрофы, в огне которой может погибнуть наша цивилизация.

Поэтому я считаю одним из важнейших заключенное между СССР и США бесспорное «Соглашение о предотвращении ядерной войны», которое является важным шагом на пути к уменьшению и в конечном счете к устранению угрозы возникновения новой войны.

Большое внимание в ходе беседы двух лидеров было уделено вопросам торговых и

И СВЕТЛАЯ РАДОСТЬ ДРУЖБЫ

СНАЧАЛА мне хотелось рассказать о самом значительном, самом интересном из 24 дней, прожитых каждым из ребят в Крыжовке. Это оказалось невозможным. Когда мы вспоминали поездку в колхоз, раздавался восторженный возглас: «О-о-о!» Праздник Нептуна—«О-о-о!» Такой же была реакция, когда речь заходила о походе за ягодами, веселой игре Спортландии, поездке в театр.

— Хотите, я покажу вам свои записи,—предложила мне Лилиан Тихонова.—Я веду их для мамы. Она 28 лет не была на

не замечаю, как проходят дни. Сейчас мы много репетируем. Скоро открытие лагеря. Будем танцевать белорусский танец, петь песни.

«Первый раз ездили в Минск. Все ребята согласились, что город красивый. Проехали по Ленинскому проспекту, были на детской железной дороге, у памятника пионеру Марату Казею и у обелиска Победы. В это время сюда подъехала свадьба. Из машины вышла невеста в легкой фате и белом длинном платье, рядом с ней жених, очень строгий и торжественный. Они положили к памя-

доть. Мы смотрим в основном фильмы про индейцев, картины о грабежах и убийствах. У вас много фильмов специально для детей. И все-таки больше всего мне нравятся в Советском Союзе люди, здесь гораздо легче найти друзей».

«Ездили купаться на водохранилище в Волковичи, а когда вернулись домой, началась гроза. Я очень люблю грозу. Когда сверкают молнии и гре-

воде, сколько хотели, играли и загорали. Нас катали на катере, а потом был обед прямо на берегу Минского моря. Какие молодцы наши повара, что это придумали!»

«Колхоз, куда мы ездили, очень большой. У въезда на его территорию табличка: «До правления 10 километров». Поля уходят далеко за горизонт. Теперь я знаю, что лен цветет нежными голубыми цветочками. В колхозном магазине я купила куклу и маме духи».

После экскурсии нас пригласили в школу на обед. Я раньше задавала себе вопрос, почему русские такие крепкие и здоровые. Теперь знаю: у них очень хорошая еда. Все ребята долго вспоминали эту поездку».

Любят и умеют встречать гостей в колхозе «17 сентября» Несвижского района, где председателем уже много лет работает Григорий Сосновский. В просторном зале двухэтажного клуба он рассказал ребятам о своем хозяйстве, в автобусе провез по колхозу и показал теплицы, где круглый год выращивают свежие овощи, огромный свиноводческий комплекс, сложенный из белого кирпича, а потом в поле гости лакомились сладким горохом и катались на лошадях.

«Большое вам спасибо, Григорий Павлович, что показали ребятам настоящую деревню, — сказала Галина Гаер, которая тоже ездила с нами в колхоз. — Там, где мы живем, деревня не такая. По траве ходить нельзя, а увидишь гриб, нужно спросить разрешения его сорвать. Там, вдали от Родины, нас вдруг начинает преследовать запах парного молока, только что испеченного хлеба, ягод в лесу. Именно деревня дает возможность человеку наиболее полно ощутить связь с землей, на которой он родился. Хорошо, что мои дети это увидели».

«Белорусские ребята разъезжаются по домам. Сегодня уехала Таня. Не будем расстраиваться. Ведь мы расстаемся не навсегда. А пока мы обменялись адресами».

Последней записи в дневнике Лилиан Тихоновой я не видела. Наверно она сделает ее в поезде, когда немножко улягутся волнения, связанные с отъездом, когда высохнут слезы, вызванные разлукой с добрыми друзьями, с Крыжовкой и Минском. Я думаю, девочка снова успокоит себя: «Не будем расстраиваться, впереди у нас новые встречи».

Д. БАБАК.

МЫ ЕЩЕ ВСТРЕТИМСЯ

Родине, думала, что никого после войны не осталось в живых. И вот совсем недавно в Бельгию пришло сообщение, что в Новгороде живет ее сестра. Наверно, они скоро встретятся.

Я поблагодарила Лилиан. Вот странички из ее дневника с моими незначительными комментариями.

«Мы в Бресте. Отсюда началась война. В городе сейчас о ней ничто не напоминает. Очень много красивых домов, парков. В крепости-герое у вечного огня в почетном карауле стоят пионеры. Почему дети, а не солдаты!»

Недавно я прочла статью Татьяны Тэсс «Дождь и радуга». В ней нет острого сюжета, в ней есть чувства и ответ на вопрос: «Почему дети, а не солдаты?» Писательница рассказывает о детском почетном карауле у памятника Неизвестному матросу в Одессе, но такие же посты есть в Волгограде, Минске, Бресте, в десятках советских городов, через которые прошла война. «Они стоят на посту, когда в парке распускаются розы и струится душистое тепло, они стоят под дождем, стоят в сыром морском тумане, не покидают пост, когда сверкает и гремит гроза... Ребята относятся к назначению их в караул не как к обязанности, а как к чести, с гордостью и пониманием своей ответственности».

«Как нас встречали в лагере! Не успели выйти из автобуса, а уже у каждого в руках оказалось по букету цветов. На полотенце — хлеб-соль. Мы были смущены, потому что не ожидали такого теплого приема».

«Время идет очень быстро. Мы постоянно чем-то заняты. Дома я часто скучала, а здесь

нику цветы, минуту постояли и снова сели в машину. Вспоминать в свой счастливый день о тех, кто не вернулся с войны. Этот обычай показался мне очень трогательным».

Я уже слышала о том, что наши обряды удивляют и восхищают. Слышала от Мартины Бейкун, которая вместе с мамой много раз гостила на Полтавщине. «У нас в Бельгии все праздники очень чопорные и сдержанные. А здесь люди не боятся показывать свои чувства. На свадьбе или на родинах радуются от души. Много веселья, шума, гостей, еды. А умрет человек, его оплакивают, не пряча от людей своего горя».

«Сегодня утром было открытие лагеря. На линейке нам повязали красные галстуки. В горле вдруг встал какой-то комок. Пришлось опустить голову, чтоб никто не видел моих слез. Галстуки увезем с собой на память».

«Совсем недавно познакомилась с Таней, и вот мы уже с ней друзья. Она очень милая и спокойная. С ней надежно, она как-то всегда во-время приходит на помощь. У меня и в Бельгии есть подруги, но здесь все по-другому, очень бескорыстно и открыто».

Не одна Лилиан нашла в лагере верных и надежных друзей. Больше всех их, пожалуй, было у Алеши Гаера. Любили и тихую скромную Петрушу. «Стоит грядти в первый отряд, как меня буквально засыпают конфетами, — смеется Петруша. — А какие интересные разговоры бывают у нас. Девочки мне рассказывают про свою школу, а я им про свою. У них жизнь, конечно, намного интереснее. В школе больше бывает вечеров, работает много кружков. В кино и то им интереснее хо-

Лилиан ТИХОНОВА.

мит гром, деревья, кажется, звенят. Мне очень нравится лес, бродить по нему одно из любимых моих занятий».

«Как рассказать о Хатыни!.. Когда услышала перезвон колоколов, все оборвалось внутри. Свои чувства могу сравнить только с теми, которые я испытала в Освенциме. Этот бывший лагерь смерти я видела в прошлом году в Польше. Еще и теперь там все напоминает о страшных мучениях, которые гитлеровские фашисты придумали для людей».

Каждый год, когда в пионерском лагере бывают ребята из-за рубежа, мы едем с ними в Хатынь. Каждый раз они в молчании проходят по этому скорбному месту, слушают рассказ о трагедии, разыгравшейся здесь, утирают слезы. Потом разговоров бывает немного. Детям несвойственно долго помнить о несчастье. Однако никто из ребят, побывавших в Хатыни в этом году, не мог забыть о ней. Они взяли с собой на память горсточку земли или камешек, чтобы отвезти домой. «Мы становимся старше, начинаем больше понимать и острее чувствовать, — сказал Миша Новак. — Я отдыхал в Крыжовке в позапрошлом году. Были мы и тогда в Хатыни. Она меня не так потрясла в первый раз. Теперь никак не могу забыть сарай, в котором сожгли женщин и детей».

«Вчера у нас был праздник Нептуна. Никогда не видела ничего веселее. Мы все остались в полном восторге. Девочки нарядились русалками, а Нептуном был наш инструктор по плаванию. День выдался жаркий, мы плескались в

Прогулка на лошадях в колхозе «17 сентября».

Веселый праздник Нептуна.

ЗРАДНИК ЖИВЕ Ў РОКФАРДЗЕ

Жыве ў Іванаве на вуліцы Чапаева пенсіянер Якаў Шыла. Тёс у гэтага чалавека такі, як і ў соцень тысяч іншых беларусаў: у гады панавання буржуазнай Польшчы жыў у роднай вёсцы Оўзічы, быў членам КПЗБ, настала вайна — пайшоў змагацца з ворагам, у пасляваенны час працаваў, зараз ён пенсіянер.

Зусім інакш складалася жыццё ў яго земляка — Івана Міхаевіча. У той час, як Якаў ваяваў з фашыстамі, Іван памагаў ім. Гэты здраднік пісаў акупантам даносы на патрыётаў, выдаваў ім тых, хто меў сувязь з партызанамі. Па яго даносу, напрыклад, у 1943 годзе фашысты расстралялі цецца і цешчу Якава Шылы.

Шмат злачынстваў і на сумленні Івана Лапаты — блізкага родзіча Міхаевіча. Людзі памятаюць, як у 1944 годзе ён арыштаваў сям'ю Івана Грышко, над якой доўга здэкаваліся фашысты, як расстраляў Аляксандра Ляшукі і яго маці, жонку Ганну, дачку Марыю.

Абодва здраднікі ўцяклі на захад разам з акупантамі. Спачатку яны былі ў ФРГ, потым перабраліся ў ЗША — там, як вядома, знайшлі прытулак многія злачынцы і галаварэзы. І вось нядаўна Міхаевіч даў аб сабе знаць. Ён прыслаў пасылку Якаву Шылу.

Прачытаў Якаў адрас: John Michajewicz, 9 th street, Rockford, Ill., 61 109, USA. Адрас прасылку — а там антысавецкая літаратура. Праглядаў ён тыя газеты і зразумёў, што яны ўзводзяць самы брудны паклёп на нашу краіну, займаюцца несусветнай хлуснёй.

Разлаваўся Якаў Шыла. З агідай вынес з дому тую брудную пісаніну і выкінуў яе ў яму для памяці. А мяне папрасіў напісаць аб гэтым выпадку ў газету, каб суайчыннікі ў Злучаных Штатах ведалі, што ў Рокфардзе жыве здраднік Міхаевіч Іван.

А. ІВАНОВ.

экономических отношений, мирному использованию атомной энергии, дальнейшим контактам, обмену и сотрудничеству между СССР и США.

Особый интерес вызвало выступление Л. Брежнева по американскому телевидению. В своей речи он коснулся истории советско-американских отношений и подчеркнул, что обе страны находятся теперь на пути к установлению подлинного мира и укреплению безопасности во всем мире.

Американцы в большинстве своем с симпатией отнеслись к советскому лидеру, по достоинству оценили его умную, спокойную, выдержанную речь. Особенно тепло приветствовала пребывание Леонида Брежнева в США американская моло-

дежь, для которой вопрос мира является наиболее важным. Отрицательно отнеслись к визиту лишь люди, политически неграмотные, находящиеся под влиянием сионистской пропаганды, в том числе украинские буржуазные националисты и бывшие белогвардейцы.

Большинство американцев рады, что их надежды на встречу двух лидеров оправдались. Хочется верить, что в результате этой и предстоящих встреч раз и навсегда будет положен конец агрессивным войнам на нашей планете и человечество сможет направить свои усилия и ресурсы на строительство мирной жизни.

Александр КРАШЕНИННИКОВ.

США.

[Заканчэнне. Пачатак у № 32].

Група беларускіх даследчыкаў займаецца праблемамі імперыялізму і неакаланіялізму. Г. Бойчанка ў манаграфіі «Палітычная арганізацыя ЗША», якая выйшла ў 1970 годзе ў Мінску, дэталёва разгледзела палітычную структуру ЗША і яе функцыянаванне. В. Васін даследаваў сацыяльныя і палітычныя вынікі мілітарызму, як інструменту імперыялістычнай палітыкі. Аб неакаланіялізме Англіі напісана работа А. Нячай «Англііскі неакаланіялізм у Афрыцы». Вызваленчай барацьбе туніскага народа прысвечана манаграфія В. Дашкевіча «З гісторыі нацыянальна-вызваленчай барацьбы туніскага народа».

Гісторыкі Беларусі — удзельнікі шэрагу ўсесаюзных і міжнародных сімпозіумаў, канферэнцый, з'ездаў, кангрэсаў. Толькі за апошнія гады адбылося некалькі сустрач беларускіх вучоных з зарубежнымі калегамі. У верасні 1965 года ў Мінску прайшла навуковая канферэнцыя, прысвечаная дружбе балгарскага і савецкага народаў, у студзені 1968 года — IV навуковая канферэнцыя гісторыкаў-славістаў, у рабоце якой прымалі ўдзел вучоныя Балгарыі, ГДР, Югаславіі, Польшчы. У ліпені 1969 года праведзена навуковая канферэнцыя савецкіх і польскіх гісторыкаў, прысвечаная праблемам баявой садружнасці савецкіх і польскіх узброеных сіл у Вялікай Айчыннай вайне. У 1970 годзе група беларускіх вучоных удзельнічала ў рабоце міжнароднага кангрэсу гісторыкаў, а ў 1972 годзе — у рабоце міжнароднага кангрэсу архіваў у Мінску.

Беларускія гісторыкі паспяхова ажыццяўляюць кантакты з гісторыкамі Балгарыі, Чэхаславакіі, Польшчы, Югаславіі, Венгрыі, ГДР.

III

Перамога Вялікага Кастрычніка назаўсёды вызваліла беларускі народ ад эксплуатацыі і нацыянальнага прыгнёту. За кароткі гістарычны перыяд рэспубліка дабілася вялікіх поспехаў у эканамічным, культурным і грамадскім развіцці. Таму не выпадкова вывучэнне гісторыі Кастрычніцкай рэвалюцыі, сацыялістычнага і камуністычнага будаўніцтва ў БССР знаходзіцца ў цэнтры ўвагі беларускай гісторыяграфіі.

Марксісцкая гісторыяграфія савецкага грамадства ў Беларусі нарадзілася не адразу. Яна развілася паступова, на аснове творчага пераасэнсавання ўсяго лепшага, што было створана ў мінулым, пераадолювала на сваім шляху няправільныя тлумачэнні гістарычнага працэсу буржуазнай гісторыяграфіі.

Першыя крокі ў распрацоўцы гісторыі Кастрычніцкай рэвалюцыі, грамадзянскай вайны і станаўлення савецкага ладу ў Беларусі былі зроблены ў 20—30-я гады. Тады з'явіліся ўспаміны непасрэдных удзельнікаў рэвалюцыйных падзей А. Мяснікова, В. Кнорына, А. Чарвякова, Д. Жылуновіча, І. Адамовіча, Е. Любімава і іншых, якія далі многа фактычнага матэрыялу. Былі апублікаваны і першыя навуковыя даследаванні.

Аднак на шляхах усталявання марксісцкай гісторыяграфіі ў двааццатыя гады значнай перашкодай з'явілася буржуазна-нацыяналістычная канцэпцыя аб ацэнцы гістарычных падзей перыяду Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны.

Яе прадстаўнікамі ў беларускай гісторыяграфіі былі вядомы гісторык М. Доўнар-Запольскі, дзеячы нацыяналістычнага напрамку В. Ластоўскі,

А. Луцкевіч, А. Цвікевіч, Ф. Грыб, П. Крычэўскі, К. Езавітаў і іншыя. Яны прапагандавалі так званую тэорыю «адзінага патоку» ў гісторыі беларускага народа і «класавы мір». Гэты пункт гледжання і цяпер падзяляюць «савецкія» і буржуазныя гісторыкі Е. Кар, Р. Пайпс, У. Коларц, Н. Вакар і іншыя. Сярод буржуазных фальсіфікатараў знаходзіцца і такія «знаўцы» гісторыі Кастрычніцкай рэвалюцыі і савецкага грамадства, як беларускія нацыяналісты Н. Недасек, А. Адамовіч, П. Урбан, П. Коваль, У. Глыбінны (Сядура). Яны працягваюць пашыраць версію аб «выпадковай» перамозе сацыялістычнай рэвалюцыі, а ўстанаўленне Савецкай улады ў Беларусі тлумачаць як праяўленне насілля, якое было прынесена беларускаму народу з боку «на шыках рускіх салдат». Гэтыя ілжывыя канцэпцыі выкрыты беларускай савецкай гісторыяграфіяй.

Н. Каменская першай узялася за наву-

русі складае адну з галоўных задач беларускай савецкай гісторыяграфіі. Работа гісторыкаў уяўлялася вялікімі поспехамі — апублікаваны навуковыя працы, абаронены дысертацыі. Грамадскасць добра сустрэла, напрыклад, выхад у свет «Нарысаў гісторыі КПБ (1883—1966)» пад рэдакцыяй С. Пілатовіча, І. Ігнаценкі, М. Мяшкова і іншых.

Важнай тэме прысвяціў сваё даследаванне прафесар С. Пачанін «У навалянічным васемнаццатым». У гэтай рабоце раскрываецца дзейнасць падпольных більшавіцкіх арганізацый у перыяд акупацыі Беларусі войскамі кайзераўскай Германіі.

Прапаганда тэрэтычнай спадчыны К. Маркса, Ф. Энгельса, У. І. Леніна, раскрыццё велізарнага ўкладу, які ўнесла КПСС у скарбніцу марксізму-ленінізму, — адна з самых актуальных задач гісторыка-партыйнай навукі. За апошнія гады ў рэспубліцы апублікаваны навукова-даследчыя работы, у якіх асвят-

І. Хаўратовіч, А. Царук) даследаваны арганізацыйнае развіццё і палітычная дзейнасць КПЗБ ва ўмовах падполля.

Вялікіх поспехаў дасягнулі гісторыкі Беларусі і ў вывучэнні гісторыі развіцця савецкага грамадства. Калі ў 20—30-я гады праблемы сацыялістычнага будаўніцтва не падвяргаліся глыбокаму навуковаму даследаванню, то цяпер найбольш важныя дасягненні ў беларускай савецкай гісторыяграфіі прысвечаны вывучэнню гэтага пытання. У працах М. Уласенкі, В. Мартавіцкага, І. Кавалёва, Л. Валаховіча, Б. Маркіянава, К. Германа, А. Філімонава, М. Шкляра, С. Лагуна, М. Злотніка, Г. Мацюшкі, А. Нятылькіна, П. Сіліванчыка, І. Сяргеява, Я. Бараноўскага абагулены вопыт барацьбы КПБ за пабудову сацыялістычнага грамадства ў Беларусі.

Вывучэнне гісторыі барацьбы беларускага народа супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны займае віднае месца ў нашай гісторыяграфіі. У работах А. Залескага, І. Краўчанкі, П. Ліпіла, В. Раманоўскага, М. Пахомова, В. Давыдавай, Я. Паўлава і іншых, у мемуарах У. Лабанка, Р. Мацкульскага, І. Ветрава, М. Джагарова, А. Караткевіча расказваецца аб мужнасці і масавым гераізме савецкіх людзей, аб ролі партыйных і камсамольскіх арганізацый у мабілізацыі сіл беларускага народа на адпор ворагу. Гэтыя праблемы будуць асветлены ў трохтомніку, прысвечаным усенароднай барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у Беларусі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны.

Важнейшым напрамкам у беларускай савецкай гісторыяграфіі з'яўляецца абагульненне вопыту дзейнасці КПСС і КПБ па ўдасканаленню развіцця сацыялістычнага грамадства, па стварэнню матэрыяльных і сацыяльна-палітычных перадачых камунізму. За апошнія дзесяцігоддзі ўвага да гэтых праблем сярод гісторыкаў рэспублікі значна павялічылася. Ужо апублікаван шэраг кніг, брашур, артыкулаў. Па ўсіх праблемах сучаснасці гісторыкі распрацоўваюць 211 тэм, у тым ліку 14 манаграфій, 5 калектыўных даследаванняў, 20 доктарскіх і 169 кандыдацкіх дысертацый.

Развіццё беларускай савецкай гістарычнай навукі атрымала сваё адлюстраванне і ў стварэнні абагульняючых прац, якія ахопліваюць цэлыя эпохі гістарычнага развіцця беларускага народа. Інстытут гісторыі АН БССР, напрыклад, гадрыхтаваў «Гісторыю БССР». Першы том яе быў апублікаваны ў 1954 годзе, другі — у 1958 годзе. Гэта першая фундаментальная праца, у якой паслядоўна з марксісцка-ленінскіх пазіцый выкладзена гісторыя Беларусі. У 1961 годзе «Гісторыя БССР» выйшла другім выданнем. Нядаўна інстытут завяршыў работу над пяцітомнай «Гісторыяй Беларускай ССР». Ужо выйшлі з друку два першыя томы, якія даюць ґрунтоўную характарыстыку гісторыі беларускага народа ў эпоху феадалізму і капіталізму.

За гады Савецкай улады беларуская савецкая гістарычная навука дабілася вялікіх поспехаў. Нашы гісторыкі працягваюць распрацоўваць актуальныя праблемы гісторыі беларускага народа, яго слаўнага рэвалюцыйнага мінулага, барацьбы працоўных за пабудову сацыялізму і камунізму.

С. ПАЧАНІН,
прафесар, доктар гістарычных навук,
М. СТАШКЕВІЧ,
навуковы супрацоўнік Інстытута
гісторыі партыі пры ЦК КПБ.

ГІСТАРЫЧНАЯ НАВУКА Ў БЕЛАРУСІ

ковую распрацоўку выключна важна і складанага пытання — утварэнне беларускай савецкай дзяржаўнасці. Ёю апублікаван шэраг кніг і артыкулаў. З'явіліся таксама цікавыя работы Л. Гапоненкі «Салдацкія масы Заходняга фронту ў барацьбе за ўладу Саветаў», І. Саладкова «Більшавікі Беларусі ў перыяд падрыхтоўкі і правядзення Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі».

У апошнія гады гісторыя Кастрычніка і грамадзянскай вайны ў Беларусі стала адной з цэнтральных тэм навуковых даследаванняў. Гісторыкі Е. Бугаеў, В. Гняўко, С. Віхараў, А. Кузняеў, В. Івашын, П. Савачкін, І. Марчанка, Б. Фіх, А. Хацкевіч, А. Хахлоў, П. Селіванав, Я. Шкляр многа зрабілі для раскрыцця ролі Камуністычнай партыі як правадыра працоўных і арганізатара сацыялістычнай рэвалюцыі ў Беларусі, для асвятлення першых сацыялістычных пераўтварэнняў і барацьбы з контррэвалюцыяй.

Тэме гісторыі Кастрычніка прысвечана манаграфія члена-карэспандэнта АН БССР І. Ігнаценкі «Бяднейшае сялянства — сюзнік пралетарыату ў барацьбе за перамогу Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі». У гэтай кнізе аўтар паказвае дзейнасць більшавіцкіх арганізацый па згуртаванні пралетарскіх і паў-пралетарскіх мас вёскі вакол рабочага класа. Цяпер ён завяршае фундаментальную працу па гісторыі стварэння беларускай савецкай дзяржаўнасці.

У сучаснай беларускай гісторыяграфіі адведзена пэўнае месца і вывучэнню дзейнасці нацыяналістычных партый у гады грамадзянскай вайны ў Беларусі. Гэтай тэме прысвечаны работы і артыкулы Н. Каменскай, С. Пачаніна, В. Круталевіча, А. Грыцкевіч, Т. Дзмітрыевай, М. Сташкевіча, шэраг кандыдацкіх дысертацый.

Распрацоўка гісторыі Кампартыі Бела-

лююцца асобныя аспекты тэорыі, практычнай і тэрэтычнай дзейнасці заснавальнікаў навуковага камунізму, раскрываецца значэнне марксісцка-ленінскіх ідэй для вырашэння карэнных пытанняў камуністычнага будаўніцтва. Гэта манаграфія Т. Прытыцкай «К. Маркс і Ф. Энгельс аб сусветна-гістарычнай ролі пралетарыату і яго партыі», А. Халіпава «Барацьба У. І. Леніна за выхад з партыйнага крызісу пасля II з'езда РСДРП», Я. Квачова «У. І. Ленін і загранічныя секцыі більшавікоў (1914—люты 1917 гг.)», П. Дроня «У. І. Ленін аб кіраўніцтва народнай гаспадаркай», У. Бяляўцава «У. І. Ленін і Беларусь».

Беларускія гісторыкі звяртаюцца да буйных праблем гісторыі КПСС. Апублікаваны манаграфія А. Малашкі «Да пытання аб афармленні аднапартыйнай сістэмы ў ССРСР», Д. Жмурыска «Арганізатарскае работа Кампартыі ў вёсцы (1918—1920 гг.)».

У апошнія гады з'явіліся работы аб рэвалюцыйным і нацыянальна-вызваленчым руху ў Заходняй Беларусі, аб яе ўз'яднанні ў адзінай Беларускай Савецкай Рэспубліцы. Да іх адносяцца зборнікі ўспамінаў «У суровыя гады падполля» (аўтары — С. Прытыцкі, М. Арэхва, Я. Скурко (Максім Тэнк), П. Пестрак, П. Крынчык і інш.), «Гады выпрабаванняў і мужнасці», манаграфія У. Палуяна і І. Палуяна «Рэвалюцыйны і нацыянальна-вызваленчы рух у Заходняй Беларусі ў 1920—1939 гг.», Т. Глінскай «КПЗБ — кіраўнік вызваленчай барацьбы працоўных Заходняй Беларусі». У 1967 годзе выдана кніга У. Палуяна «Беларуская сялянска-рабочая грамада». Выйшла манаграфія А. Сарокіна «Аграрнае пытанне ў Заходняй Беларусі». У спецыяльнай манаграфіі «Рэвалюцыйны шлях Кампартыі Заходняй Беларусі» (аўтары — М. Арэхва, былы член кіраўніцтва КПЗБ, А. Мацко, Т. Прытыцкая,

РУССКАЯ ПЕВИЦА ЭДИТА ПЬЕХА

Вы, конечно, не спутаете этот голос ни с каким другим — выразительный, глубокого тембра, очень характерный в своем низком регистре. По этому своеобразному голосу узнают Пьеху любители эстрады во всех уголках земного шара.

В интервью болгарской газете «Народна култура» во время IX Всемирного фестиваля молодежи и студентов Эдита Пьеха сказала, что она русская певица. Но родители ее поляки, родилась и провела детство она во Франции, а в Советский Союз приехала, когда ей было уже семнадцать лет.

— И все-таки я русская певица, — заявляет Пьеха. — Ею я стала в России, в Ленинграде, здесь определились мои позиции в искусстве и в жизни.

Яркие черты русской песни — нежность, лиризм, искренность — стремится сде-

лать главными в своем творчестве Эдита Пьеха. Наверное, именно в этом секрет непреходящего успеха и популярности певицы: вот уже семнадцать лет каждый раз, когда поет Эдита Пьеха, в зале нет ни одного свободного места.

На вопрос корреспондента итальянской газеты «Темпо», в чем секрет ее популярности, особенно среди молодежи, Эдита ответила, что она старается в своих песнях поведать о том, что волнует и интересует молодежь. Она поет о первой любви и о встрече в жизни самого близкого, единственного друга, о мечте и надежде, о любви к матери, о том, чтобы всегда на земле был мир и покой.

Когда семнадцать лет назад студентка философского факультета Ленинградского университета Эдита Пьеха начинала петь в хоре поль-

ского землячества, который был очень популярен среди ленинградской молодежи, она не думала, конечно, о том, что станет заслуженной артисткой РСФСР, лауреатом многих международных конкурсов, одной из самых ярких звезд советской эстрады.

Ее «открыл» студент Ленинградской консерватории Александр Броневицкий, создавая вокально-инструментальный ансамбль «Дружба». Эдита стала солисткой этого ансамбля, а Александр Броневицкий ее главным наставником. Он учил ее петь, держаться на сцене, даже участвовал в выборе фасона платья для первого концерта. С тех пор «Дружба» и Эдита Пьеха неразделимы. На фоне вокально-инструментального сопровождения ее голос звучит особенно выразительно. И это содружество неизменно приносит ансамблю успех в любой аудитории.

Популярные народные мелодии приобрели в интерпретации ансамбля современное звучание и не потеряли своей первозданной прелести. Зрительно это нравится, и «Друж-

ба» в дальнейшем будет экспериментировать в этом направлении.

В репертуаре ансамбля «Дружба» около двухсот песен: песни советских композиторов и русские народные песни, песни народов СССР и народов мира.

Они звучали в Болгарии и Югославии, Чехословакии и Франции, в Боливии и на Кубе... В концертах ансамбля песни исполняются на разных языках, и в каждом случае артисты умеют передать самые тонкие оттенки той или иной мелодии — русской, украинской, французской, цыганской, финской, испанской...

— Песня — самый прямой путь от сердца к сердцу, — говорит Эдита Пьеха. — Музыка — это самый международный язык. Я поистине счастлива, когда по реакции публики чувствую, что между мной и зрительным залом полное взаимопонимание. Это самое главное — контакт с публикой.

Публицистичность — еще одна сторона, характеризующая творчество ансамбля «Дружба» и его солистки

Эдиты Пьехи. Песни-новеллы, песни-баллады, песни борьбы и протеста против войны. Это целый цикл в репертуаре ансамбля. На IX Всемирном фестивале молодежи и студентов в Софии Эдита получила золотую медаль за исполнение этих песен. А одна из них — песня «Следующий» на музыку молодого ленинградского композитора Владислава Успенского — получила первую премию и на конкурсе, организованном фестивалем Комитетом борьбы с фашизмом. Эту награду Эдита Пьеха разделила с греческим композитором Микисом Теодоракисом.

Как-то Эдита Пьеха получила письмо от девушки Марины: «Мне все говорят, что у меня Ваш голос. Напишите, как мне стать второй Пьехой?..» «Не надо быть второй Пьехой, — ответила ей певица. — Будьте первой, единственной Мариной!..»

Это ее позиция: Эдита Пьеха всегда искала и ищет свою тему в искусстве, свой неповторимый творческий почерк, свой стиль.

Шаргя КАСУМОВА,
АПН.

КУПАЛА, БЛІЗКІ МАЙМУ СЭРЦУ

Неўзабаве ў Маскве ў выдавецтве «Прагрэс» выйдзе на англійскай мове «Анталогія беларускай лірыкі». Складальнік яе і перакладчык твораў англійскай паэт Уолтэр Мэй. Аб працы над перакладамі вершаў беларускіх паэтаў Уолтэр МЭІ расказаў карэспандэнт рэспубліканскага штотыднёвіка «Літаратура і мастацтва» У. СОДАЛЮ.

— У 1967 годзе я ўпершыню прыехаў у Беларусь. Тады і пазнаёміўся з творамі Купалы. Танка, Броўкі, Панчанкі, Куляшова, Лужаніна і іншых вядомых беларускіх паэтаў. Узнікла жаданне складзіць анталогію.

Спачатку меркаваў перакласці толькі вершы Купалы, але паколькі не знайшоў падтрымкі ў англійскіх выдаўцоў, гэтую працу адклаў на некаторы час. Пазней, атрымаўшы такую згоду ў выдавецтве «Прагрэс», я зноў пабываў у Беларусі.

— Які першы твор Вы перакладлі?

— Летам 1972 года я адначываў у Каралічавічах і зрабіў чарнавы пераклад Купалавага верша «А хто там ідзе?»

— Чаму Вы абралі менавіта гэты твор?

— Перш чым брацца за пераклад Купалавага верша, я ўважліва прааналізаваў твор. Адрозна заўважыў, што гэты верш прости, шчыры. У ім — боль, крыўда за абяздоленнага чалавека, гучыць страсны заклік лічыцца з людзьмі, лічыцца з іх чалавечай годнасцю.

Затым я вывучаў форму, будову верша, звяртаў увагу на кожны радок, на ўнутраны рытм, рыфмоўку. Вялікае значэнне ў вершы маюць і

паўторы. Яны ўзмацняюць эмацыянальную афарбоўку. І іх абавязкова трэба захоўваць пры перакладзе.

— Ці знаёмы Вы былі з перакладам верша «А хто там ідзе?», які зрабіў Максім Горкі?

— Так. Аднак я не грунтаваўся ў сваёй працы толькі на ім...

Часта звяртаўся ў думках і да верша Някрасава «Чыгунка», у якім, як мне здавалася, я бачыў тых жа людзей — простых, цярплівых... Я думаў пра самога Купалу, таленавітага хлопчыка, здольнасцей якога не змаглі заглушыць бяда, прыгнёт, абьякавасць, жорсткасць, невучтва, пра яго вялікую любоў да роднага народа, пра яго нянавіць да прыгняталнікаў. Я адчуваў захапленне гэтым смелым, самахвярным, сціплым і адначасова таленавітым паэтам і патрыётам, які хацеў у кароткім, але вельмі значным творы выказаць усё набалеелае стагоддзямі.

Пра верш «А хто там ідзе?» можна шмат гаварыць. Гэта шэдэўр. Я працаваў над ім доўга і настойліва. Зрабіў тры варыянты перакладу.

— А з якой мовы звычайна Вы перакладаеце: з арыгінала ці з мовы-пасрэдніцы? У прыватнасці, з рускай?

— Імкнуся перакладаць з арыгінала. Купалаўскі верш «А хто там ідзе?» так і перакладаў. Памятаю, спачатку чытаў з вялікім намаганнем, слова за словам, але праца мая мяне ўзнагародзіла, я адчуў адразу, што перада мною твор вялікага мастака.

Увогуле, праца над перакладам Купалавых твораў прынесла мне вялікую асалоду, таму што Купала блізкі майму сэрцу. Я люблю прастату, шчырасць, меладычнасць... Усё гэта ёсць у вершах Купалы.

ГАСТРОЛЬНАЕ ЛЕТА

Лета — час гастролі. Не пакідаючы роднага горада, мінчане маюць магчымасць пазнаёміцца з выдатнымі драматычнымі, харэаграфічнымі і музычнымі калектывамі шматнацыянальнай Краіны Саветаў.

Харэаграфічны ансамбль «Малады балет Алма-Аты» другі раз прыязджае ў Беларусь. Сялета казахскія сябры паказалі ў Мінску дзве цікавыя канцэртныя праграмы.

Аматарам музыкі запомнілася сустрэча з сімфанічным аркестрам Кіславодскай філармоніі — адным са старэйшых калектываў краіны.

Пяць тэатраў прывезлі на суд партэбальнага беларускага глядача свае лепшыя работы. Тэатральныя гастролі ў Мінску адкрыў Харкаўскі дзяржаўны акадэмічны рускі драматычны тэатр імя Пушкіна, які паказаў 15 спектакляў. Сярод іх — «Ёсць такая партыя» І. Рачады, «Маскарад» М. Лермантава, «Без віны вінаватыя» А. Астроўскага, «Зацюканы апостал» А. Махаёнка.

Маскоўскі драматычны тэатр імя Станіслаўскага выступаў у беларускай сталіцы адрозна на дзвюх сцэнічных пляцоўках — у Акруговым доме афіцэраў і ў оперным тэатры. Кожны вечар дзве тысячы глядачоў спяшаліся ў тэатральныя залы на сустрэчу з майстрамі сцэны гэтага папулярнага ў краіне тэатра.

Не толькі мінчане, але і жыхары сельскай мясцовасці пазнаёміліся са спектаклямі Херсонскага украінскага музычна-драматычнага тэатра. Артысты былі жаданымі гасцямі ў хле-

баробаў Мінскага, Маладзечанскага і Ашмянскага раёнаў. Сярод дзесятка п'ес, якія ўвайшлі ў гастрольны рэпертуар, асаблівым поспехам карысталіся драма М. Стэльмаха «Дума пра каханне», камедыя украінскага драматурга мінулага стагоддзя І. Карпенкі-Карага «Грэх і пакаянне» і «Мартын Баруля», аперэта венгерскага кампазітара Э. Кемені «Дзесяці на поўдні».

Мінчанам давялося пазнаёміцца яшчэ з адным тэатральным калектывам Украіны. Сумскі украінскі музычна-драматычны тэатр імя Шчэпкіна прывёз у Беларусь спектакль па гераічнай эпапеі І. Бабеля «Корнамія», класічную оперу М. Лысенкі «Майская ноч» і іншыя.

Значнай падзеяй у тэатральным жыцці Мінска сталі гастролі Тульскага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Горькага. Амаль два стагоддзі налічвае гісторыя гэтага тэатра, заснаванага ў 1777 годзе. На яго сцэне пачыналі тыя, хто потым склаў славу і горадскае рускае мастацтва, — Міхаіл Шчэпкін, Васіль Рыкалаў, Трафім Канстанцінаў, Проў Садоўскі. Выдатныя традыцыі, дакладная мастацкая пазіцыя, разнастайны рэпертуар, у які ўвайшлі «Варвары» М. Горькага, «Беспасажніца» А. Астроўскага, «Валянцін і Валянціна» М. Рошчына, «Вечна жывыя» В. Розава, «Цзар і Клеопатра» Б. Шоу і іншыя спектаклі, забяспечылі поспех старэйшаму рускаму тэатру ў час яго гастролі ў сталіцы Беларусі.

У. ЯФРЭМАУ.

НАВІНЫ КІНО

ЗА РАДКОМ ТЭЛЕГРАМЫ

«Камісару станцыі Орша Івашчанку.

Дзякую за пропуск 36 вагонаў у Германію: гэта для нашых гаротных ваеннапалонных. Прашу абяргаць усё гніосныя паклёпы і памятаць, што мы павінны дапамагчы нашым ваеннапалонным з усіх сіл.

Старшыня Саўнаркома ЛЕНІН».

Гэта тэлеграма, пасланая Уладзімірам Ільчом у ліпені 1918 года, паслужыла народнаму пісьменніку БССР І. Шамякіну крыніцай для напісання кінасцэнарыя, па якому на студыі «Беларусь-фільм» заканчваецца здымкі шырокаэкраннага мастацкага фільма пад умоўнай назвай «36 вагонаў».

Мяне вельмі зацікавіў гэты дакумент — тэлеграма Леніна, пасланая камісару станцыі Орша, — расказвае аўтар сцэнарыя. — Я пачаў збіраць матэрыялы аб тых падзеях. Спачатку напісаў кінааповесць «Эшалон у Германію». Потым ужо нарадзіўся і сцэнарыі.

Фільм расказвае аб цяжкіх для Краіны Саветаў

ліпеньскіх дняў 1918 года, — гаворыць рэжысёр-пастаноўшчык В. Нікіфараў. — Перад глядачамі праходзяць падзеі перыяду Брэсцкага міру, контррэвалюцыйная змова эсэраў, барацьба з разрухай і спекуляцыяй. Вобразы камісара станцыі Данілы Івашчанкі, для якога рэвалюцыя — сэнс і змест жыцця, і былога прапаршчыка царскай арміі Аляксандра Лукашэвіча, які вярнуўся з нямецкага палону і знаходзіцца нібы на парозе грамадзянскага станаўлення, ясуць у фільме асноўную ідэйную нагрузку.

ШКОЛЬНАЯ КІНАЭПАПЕЯ

У 1962 годзе група беларускіх кінадакументалістаў зняла ў гомельскай сярэдняй школе № 10 кароткі нарыс аб першым уроку ў 1 класе «А». Непасрэднасць малых гэтага звычайнага класа звычайнай школы падкупіла і рэжысёра і апэратара. Яны вырашылі прадоўжыць знаёмства.

Праз год з'явіўся кароткаметражны фільм «Урок даўжынёй у год», які быў адзначаны прызам на Усесаюзным кінафестывалі.

Дакументалісты з творча-

га аб'яднання «Летапіс» студыі «Беларусьфільм» здымалі маленькіх гамялячан у трэцім класе, калі яны давалі піянерскую клятву, сустракаліся з імі ў сёмым, калі яны сталі камсамольцамі. Нарэшце, летась быў зроблен сюжэт аб развітанні юнакоў і дзяўчат былога І «А» са школай.

Аператар С. Фрыд і яго пераёмнік па «школьнай эпапеі» А. Шафран адзнялі тысячы кадраў, з якіх толькі малая частка «ўпісалася» ў ранейшыя фільмы.

На працягу года рэжысёры Рычард Ясініскі і Вадзім Сукманаў, апэратар Анатоль Шафран, сцэнарыст Леанід Браслаўскі карпатліва вывучалі, сістэматызавалі, асэнсоўвалі унікальную кінатэку дзесяцігоддзя школьнага жыцця.

І вось на экраны Беларусі выйшаў паўнаметражны фільм-дакумент «Праз 10 год або надзеі і трывогі 10 «А». Першымі яго ўбачылі педагогі — работнікі Міністэрства асветы БССР, настаўнікі мінскіх школ. Іх агульную думку выказала першы намеснік міністра асветы рэспублікі А. Канцавая:

— Я б назвала «Праз

10 год» кінапаэмай пра школу. Але рамкі фільма шыроўшыя. Ён раскрывае святло і цені на шляху да фарміравання з дзіцяці дастойнага грамадзяніна нашай вялікай Радзімы, паказвае ролю школы, сям'і, камсамола, прыклад старэйшых у станаўленні асобы.

...Завершана вялікая работа. Кропка? Не! Аўтары фільма лічаць яго толькі

чарговым этапам у кінаблугаграфіі былых малых з І «А». Кім стануць яны, учарашнія выпускнікі школы, яшчэ праз год або праз дзесяць гадоў? Якое месца зойме кожны з іх у жыцці? На гэтыя пытанні адкажуць новыя фільмы, сцэнарыі якіх піша ўжо сама рэчаіснасць.

І. ПАДАРАЖАНСКІ.

НА ЗДЫМКУ: кадр з фільма «Праз 10 год або надзеі і трывогі 10 «А».

ХРОНІКА КУЛЬТУРНАГА ЖЫЦЦЯ

БАГАТЫЯ народнымі талентамі вёскі Іванаўскага раёна. Нядаўна ў райцэнтры адбыўся фестываль фальклорнага мастацтва. Найбольш нарадаваў глядачоў аркестр народных інструментаў з калгаса «Шлях Леніна», якім кіруе сямідзесяцігадовы В. Прыбышчук.

Шмат апладысмантаў выпала на долю іздэльнай фальклорнай ансамбля калгасаў «Маладая гвардыя», «Расія» і «Шлях да камунізму».

ЦІМКАВІЦКІ народны драматычны тэатр шырока вядомы далёка за межамі Капыльшчыны. Асабліва вялікі поспех прынесла калектыву п'еса У. Галубка «Ганка», з якой ён выступіў у сваім і Салігорскім раёнах, а таксама ў час рэспубліканскага агляду на сталічнай сцэне. Нядаўна самадзейныя артысты падрыхтавалі яшчэ адну пастаноўку — «Гай-

рошы Брэсцкай крэпасці» на п'есе А. Махначы.

Кіраўнік і рэжысёр тэатра — дырэктар Цімкавіцкай сярэдняй школы, заслужаная настаўніца БССР Зінаіда Раманенка.

У ХАЛОПЕНІЦКАЙ сярэдняй школе Крупскага раёна, якая носіць імя Максіма Багдановіча, ва ўрачыстай абстаноўцы адбылося адкрыццё бюста паэту. Бюст узведзены за ёрдыкі, заробленыя школьнікамі ў мясцовым сайгасе.

БЕЛАРУСКІЯ мастакі С. Каткоў, І. Немагай, У. Мінейка, Ф. Жураўкоў месца сваёй творчай камандзіроўкі абралі Жыткавіцкі раён. Там яны напішучь карціны, у якіх адлюструюць працу калгаснікаў на нівах і фермах, створаць шэраг партрэтаў працаўнікоў, яркіх пейзажаў. Майстры пэн-

дзя выступяць таксама перад сельскімі жыхарамі з гутаркамі аб выяўленчым мастацтве. У канцы камандзіроўкі п'яні сваёй творчай працы яны вынесуць на суд глядачоў раёна.

Другая група мастакоў, сярод якіх Я. Красоўскі, У. Сакалоў, В. Ткачук, А. Забораў, ужо выехала ў Новалукомль. У сваіх творах яны пакажуць размах будаўніцтва ДРЭС, духоўнае аблічча сучасніка — прадстаўніка рабочага класа.

ГРУПА вядучых архітэктараў рэспублікі пабывала ў старажытным Віцебску, які рытуецца да свайго тысячагоддзя. Госці азнаёміліся з планамі добраўпарадкавання вуліц і плошчаў, наведвалі новыя мікрараёны. Мэта гэтай паездкі — распрацоўка эскізаў праекта па ўпрыгожанню абласнога цэнтра да свята.

Бярозаўскі раённы дом культуры Брэсцкай вобласці. Заняткі па грыму з удзеламі драматычнага гуртка праводзіць кіраўнік калектыву С. ЗАРЭЦКІ.

Фота В. ГЕРМАНА.

